

טלי לטובי צקי בעצם החלולה

בחדר היתה אפלולית. הוא שכב לבדו. הוא שם את האצבע במים הקרים, וזו צבתה, עד שלא היה יכול אחר כך לזוז ממקומו גם לצרכיו. פטור היה, אפוא, מכל צרכי אחרים. פטור לגמרי. באה ההקלה. [...]

[...] במרחק של עשרה רגעים הליכה פרש לילה קשה ובלתי־נעים את כנפיו גם על הטראנספורט השלישי של המהגרים, שישים ותשע נפשות, שבא בצהריים, שלא במועד הקבוע. הוא ידע זאת: הפועל־התלמיד סיפר לו בדרך. אבל לו לא נגע הדבר. הוא לא יצא ולא הלך. הוא לא יכול ללכת. היתה הרוחה.

י. ת. ברנר, "המוצא (רשימה מן העבר הכי קרוב)", 1919

יש סיפור, או טקסט, שמחכה להיכתב על הסרטן. אבל הוא מתחבא. כמו הסרטן עצמו. הוא סודי, גם ממני. והוא לא אומר לי מתי. אולי הוא עדיין לא במילים. בטח לא בתיאומים חיצוניים של דד־ליין: יהיה טקסט או לא? כנראה שלא. לא יהיה. קודם כל לא.

תמיד היה לי ברור שלהיות חולה זה קצת מביש. כלומר, מותר, מדי פעם, אבל רק קצת, בינתיים, תוך כדי. איזה קשר מביך ובלתי ניתן להכחשה נרקם תמיד בין המחלה שבפועל ובין התשוקה להיות חולה, לפרוש. בכיתה ב' כמה כעסתי, כמה הייתי נבוכה לראות את המורה

לטבע ואת כל הכיתה, הכיתה האלימה ששנאתי, בדרך-כלל, אפילו שגם אני הייתי בין הבוועטים, בין המבזים, המכים במקום לדבר, זאת הייתה הכיתה היא. בכל אופן באותו יום באמת הייתי חולה (כמו בהרבה ימים אחרים) ולכן נחתי בכיסא הנוח הרשמי של החולים והעייפים, במרפסת עם העציצים, אותה מרפסת שאמא הייתה לפעמים קורסת בה לשנת אחר הצהריים. במרפסת הזאת היה מותר לנוח, עם שמיכה. שכבתי שם, חולה באמת. ואז הם באו, נעמדו בדיוק מתחת למרפסת הזאת, כדי לצפות בעץ הדקל הענקי שצמח דווקא בגינת הבניין שלנו. כמוכן, כי נורא חשוב ללכת מבית הספר עד הבית שלי כדי לצפות דווקא באקזמפלר הזה, אחרת לא יבינו מה זה דקל. היה ברור שהם באו כדי לראות שלא סתם נעדרתי, שאני באמת חולה. ואכן באמת הייתי חולה. אז ממה התביישתי? למה זעמתי כל כך? למה ברחתי משם, מגיפה בכעס את החלונות? אולי כי לא נתנו לי להיעלם. לא באתי אז באו אלי, אותם ילדים אלימים ששנאתי, שנאתי והייתי בדיוק כמותם.

וגם עכשיו, למה אני חולה? ושוב ושוב חולה? למה אני מקפדת במו ידי את האוויר בריאות? מה יקרה אם אצא אל העולם, אם אשתתף במשחק? עמוק יותר, אסור (כך אני חושדת בעצמי) להיות בריאה. לא באמת. לא עד הסוף. הבריאים, אלה שמשפטיהם סדורים ונשימותיהם תקינות וכל השרירים בגופם דרוכים כמו לאתלטיקה קלה, ושערם רק מחכה להתבדר ברוח. הגשם כלל לא מפחיד אותם, הוא הזדמנות לצחוק. הגשם מצחיק אותם. כל דדיליין, כל קול קורא מרחיב את הריאות שלהם, אלה, הבריאים. זו אפילו לא ההצלחה עצמה, זו הדריכות הזאת, הנחיריים הרוטטים, כמו ההתענגות של המכור לריצה. השריר ברגל כבר מתנפח, העורק הראשי מובלט, פועם, היד כואבת מרוב רצון להתממש.

גם אצלי, היד כואבת. משהו נדחס ונדחס בה, הולך פנימה במקום החוצה. מתנגמגם. הפחד להיות בריאה? הפחד שאהיה רק עוד אחת מני רבים במרוץ הזה?

עם רגל פגועה אי אפשר לרוץ. "היתה הרווחה", אומר ברנר על המורה, בן-דמותו, בסיפור "המוצא". אדקור אפוא את רגלי.

בצד השני עומדים המתים ומחכים לי. יום אחד אניע. זה מרוץ שאפשר לעשות אותו לאט. לאט-לאט.

הפעם היחידה שבאמת רציתי לכתוב על הסרטן, החוצה לעולם, הייתה בזמן השביתה של טכנאי הרנטגן בשיבא. להקרנות הם באו כרגיל, למרות השביתה, כלומר הם שברו אותה והרגיזו את הרנטגנאים האחרים. רציתי לכתוב עליהם כי הם היו נחמדים, ואני הייתי נחמדה, וכל הסיטואציה טבלה במתיקות: גם אני הבאתי שוקולד (והחבילות כבר נערמו שם בחדר הבקרה הקטן), והתעניינתי במהלך השביתה, ואמרתי להם שאני איתם. אבל בתכל'ס, הייתי עוד אחת מהמטופלים שבגללם הם כן הגיעו, למרות השביתה, כי זה סרטן.

שוב הייתי צריכה להוריד את הבגדים בחדר הקר עם המכונה הענקית (עשיתי את זה מהר, בתנועה אדישה, גם כשהיו רק טכנאים גברים), והטכנאי הנחמד, המגמגם, השמנמן עם הכיפה וגומות החן והבדיחות הלא מצחיקות שם עלי באדיבותו נייר מגבת אפור, מהסוג הזול, כדי שלא אשכב שם לגמרי ערומה בחצי הגוף העליון. היו לי כבר סימונים מההקרנות הקודמות, ופעם אחת הם התבלבלו – כי היו נקודות קטנות וגדולות מסביב לחזה, חלק מהסיבוב הזה וחלק מהקודם. אחת מהטכנאיות, קרה ונחושה, נכנסה פתאום עם טוש עבה של לוח מחיק והקיפה בעיגול את הנקודות הרלוונטיות (בדיוק בפברואר לפני שנה זה היה, אני קולטת עכשיו). הטוש יורד בסוף, אחרי כמה ימים. הנקודות נשארות. כחולות-שחורות, אבל קטנות. הן חלק מהגוף עכשיו, כמו הצלקת לאורך שד ימין, השד היפה יותר, שבו כבר לא תהיה פטמה (כי המלאכותית היא מלאכותית מדי, אז עדיף כבר בלי). והוא כבר לא היפה יותר. עכשיו הוא הקטן והקשה יותר. זה שאפשר לגעת בו כמו שנוגעים ביד – כבר אין שם כמעט עצבים. רציתי לכתוב על שביתה הטכנאים כי אף אחד לא כתב עליה בשום מקום, אבל לו הייתי כותבת הייתי צריכה להסביר מאיפה אני יודעת, ולזה עוד לא הייתי מוכנה. שאלתי את הטכנאית שחיבבתי במיוחד, רוסייה כזאת עגלגלה, מצחיקה, לקחתי אותה טרמפ פעם לתחנת האוטובוס כשהשמרת הסתיימה. משיבא היא הייתה עוד צריכה לנסוע לחולון

בלילה. היינו באותו ראש, ועכשיו אני לא זוכרת את שמה. אבל אני זוכרת שהיא סיפרה לי על השכר הנמוך, השעות הארוכות, והיא בכלל הייתה רופאה ברוסיה, אבל כאן זה לוקח יותר מדי שנים לקבל שוב את האישור להיות רופאה, אז היא למדה להיות טכנאית רנטגן, ועכשיו היא עובדת במשמרות ארוכות ומסוכנות בשכר מינימלי. אהבתי אותה כבר בסיבוב הראשון, ובסיבוב השני היא גם שמחה לראות אותי שוב (היא זכרה אותי) וגם כאילו כעסה עלי שחזרתי. "מה זה? אני לא מסכימה לראות אותך כאן עוד פעם," אבל היא צחקה. כשאמרתי שהפעם זה קשה יותר, דופק את מערכת העיכול ועושה בחילות נוראיות ועייפות, הייתה לה תשובה גם לזה: "יחסי מין. תעשי סקס." היא הביאה לשם טייפ קטן עם הדיסקים הכי שווים (וכבר שחוקים מאוד ובכל זאת), למשל אוסף של סטינג שאי אפשר למצוא בארץ, בזמן שכל שאר הטכנאים היו משמיעים ניראייג' מעצבן, אם בכלל. רציתי להביא לשם דיסקים משלי ושכחתי. בקושי הצלחתי להחזיק מעמד בפעם הזאת, והיו רק עשר הקרנות. עם הפסקה בפורים. עכשיו, ממש עכשיו, תפוס לי צד ימין של הגוף, מתחת לזרוע. מאז שהוציאו משם את הבלוטות זה קורה לפעמים. לפעמים מתנפחת קצת הזרוע. הייתי צריכה לעשות פיזיותרפיה ולא בא לי. זה משעמם אותי. משעמם אותי מה שקורה לגוף שלי? כן. משעמם וקצת מביש. מביש אותי לדבר ככה על עצמי. להכביר מילים שחורות על משהו שממשיך להסתתר. לא מדבר, גם לא איתי. שנה עברה מאז הגילוי והביופסיה מהגב והטיפולים. ולפניה שנתיים אחרי הסיבוב הראשון, שגם הוא נמשך שנה. מישושים, צילומים, בדיקות וגניליות, בדיקות דם, התייעצויות, ריצות, ביופסיות, כימות רפיה, סטרואידים, זריקות, כאבי עצמות מסתוריים באמצע הלילה, עשרה ימי אשפוז, כאבים מטריפים ביד, החלפת כימו, הפסקה, ניתוח, הקרנות. פה ושם ריצות למיון. התעלפות אחת, רק בהתחלה. לא יותר מדי מבוכות לגוף, פרט ליום אחד אולי, כתבתי ומחקתי, אין צורך לפרט. המבוכות הן נחלת השנים האחרונות, שבהן אני כמעט בריאה, ואז זה לפעמים הרבה יותר קשה, כי זה בא לפעמים באמצע הרחוב או בכל מקום אחר, בין אנשים, בבגדיי היפים. כמה דברים התרופפו שם למטה ואני לא

התעניינתי מספיק כדי לחזק. תמיד היו דברים מעניינים יותר. גם עכשיו. לא הייתי רוצה לדבר על זה בכלל. אבל משהו שם עצוב, אני מודה.

איזה עצב זה, שעדיין שם? מה עצוב בגוף? אולי זה הזיכרון, שהוא נושא בלעדי. זיכרון כל מה שהשתדלתי מאוד לא לשאת איתי. שמחתי שאני מטופלת, שמחתי כשהרגשתי טוב, שמחתי שמותר לי לנוח ולא לעשות כלום. כמעט לא בכיתי. רק לפעמים, מתסכול, כשקָאב ושום דבר לא עזר, והכדורים המשככים היו גורמים לי להקיא ולהרגיש עוד יותר רע. אבל כשמרגישים רע, פשוט מחכים. אז זה גם בגוף, וגם לא בגוף. באותו רגע הוא צועק, ואת פשוט מחכה שהוא יפסיק לצעוק. לא באמת מקשיבה, כי הכאב בלתי נסבל.

מתי אמצא זמן להקשיב? איך מקשיבים לגוף? הוא הרי לא מדבר במילים. יש בדבר הזה משהו שמתחבא מהשפה. המילים לא ילכדו אותו, ולכן בדרך כלל, גם בסיבוב השני, כשהייתי לכאורה מודעת יותר, פוחדת יותר, מרשה לעצמי יותר להרגיש, גם אז – גם עכשיו, אני בעצם עדיין בטיפולים – יש נתק תודעתי כשאני שם. דקירת המחט בזרוע כואבת, לפעמים מאוד, במיוחד כשלא יוצא דם ואז צריך לחפש מקום אחר, ולנסות שוב. אבל כשזה מצליח והחומר נכנס אני יכולה להתעסק במשהו אחר. האוויר לפעמים אטום ומלא ריחות לא נעימים של אוכל תעשייתי של בית חולים ותרופות וריחות של אנשים אחרים, ולפעמים קר מדי או חם מדי, ולפעמים יש ממש שקט. אבל זה שקט כמו של המתנה בתחנת אוטובוס בשבת. מתישהו הוא יגיע, האוטובוס, אבל זה ייקח עוד הרבה שעות, יום שלם, ובינתיים – אף מחשבה לא באה לראש, אף תוכנה. ולו אחת.

היית רוצה להיות אמיצה, היית רוצה להיות פחדנית, היית רוצה משהו. כל דבר. אבל אין. המוח נמחק. את שם, מחייכת, מדברת עם האחיות, עם כוח העזר, עם המזכירות, עם הרופאים. לא צריכה אפילו לזייף חיוך. הרי הכול באמת בסדר. את עומדת, מרגישה טוב בסך הכול, נראית בעצם טוב מאוד. חולה בריאה. וברזמנית הכול לא קיים, זה לא קורה בכלל.

רק החפירה הזאת בגבך, בעצם החלולה, הביופסיה מהחולייה הנגועה בהרדמה מקומית, ואת ערה לגמרי (שוב ושוב המחטים הכואבות האלה

של ההרדמה, שלוש פעמים, כי עדיין כואב כשהוא חופר שם) כמו מכונה שמטרטרת בכביש, חופרת בתוך האספלט, רק את זה את זוכרת. את הקור והפחד. ואת הפעם ההיא, כמה חודשים אחר כך, כשהעצם החלולה הזאת – הריק הזה, כלום בעצם – אבל הריק הזה בדיוק בחולייה T12 פתאום התחיל לכאוב כל כך עד שלא יכולת להמשיך לשכב. כי בת הזוג שלך נסעה בלעדיו לאיכילוב ללדת במעלית עופר מת ואת לא היית מסוגלת לקום מהמיטה, עייפות תהומית ריתקה אותך למזרן ונתת לה לנסוע לבד, בכאבי תופת. לא לפני ולא אחרי, רק אז הרגשתי פתאום את החור הזה באמצע הגב. צועק עלי, מאשים. אבל כמה ימים אחר כך כבר שוב התרוצצנו סביב ענייני הגוף שלי, הפעם הוצאת שחלות, בקטנה, לפרוסקופיה, ושוב היה אפשר להתבדח, ולהתעסק באלף דברים אחרים. שכחה היא עניין מבורך. ההיאחזות הזאת, באצבעות מלבינות ממאמץ, היא מיותרת, היא קללה. אסור לכתוב.

טלי לטוביציקי – ילידת 1976. פרסמה ספר שירה, "נסי מלים כלליות יותר" (קשב לשירה, 2010). דוקטורנטית במחלקה לספרות עברית באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, עורכת ומרצה.